

Απομαγνητοφωνημένη εισήγηση του Κώστα Παπαδάκη στην εκδήλωση στο Νοσότρος για το νέο σωφρονιστικό κώδικα στις 15/11/2017

Φίλες και φίλοι καλησπέρα,

Πρώτα απ' όλα ευχαριστώ για την πρόσκληση και ας μου επιτρέψει η «Αντιεξουσιαστική Κίνηση», πριν ξεκινήσω, επειδή βλέπω με μεγάλη χαρά πολλούς νέους ανθρώπους εδώ πέρα, να τους θυμίσω ότι ο χώρος αυτός έχει τη δική του ιστορία στο κίνημα των φυλακών. Θυμάμαι τον εαυτό μου εννέα χρόνια πριν από σήμερα, το 2008, λίγο πριν τα Δεκεμβριανά και τη δολοφονία του Γρηγορόπουλου, σε μια εκδήλωση σαν τη σημερινή με τις φυλακές όλες να βρίσκονται σε εξέγερση και τους φυλακισμένους σε κινητοποίηση, διεκδικώντας τα τότε δίκαια αιτήματά τους, αρκετά από τα οποία τα πέτυχαν.

Και θα ήθελα, για να κάνω τη σύνδεση, πριν να αναφερθώ στο σωφρονιστικό κώδικα και σε αυτά τα οποία προβλέπει να αναφερθώ λιγάκι σε αριθμούς κρατουμένων, για να ξέρουμε για ποια μεγέθη συζητάμε. Το 2008, που συζητούσαμε τότε, βρισκόμασταν για πρώτη φορά σε μια αλματώδη αύξηση του αριθμού των κρατουμένων σε όλη την Ελλάδα, ο οποίος τότε άγγιζε τις 11.650 περίπου κρατουμένους, αριθμός που το 1978, όταν η Ελλάδα είχε ελάχιστα λιγότερο πληθυσμό και πολύ αυστηρότερη ποινική νομοθεσία, αλλά έλειπαν οι τρομονόμοι και διάφορα άλλα, είχε μόνο 2.500 φυλακισμένους.

Δηλαδή από το 1978 μέχρι το 2008 ο αριθμός αυτός έφτασε να τετραπλασιαστεί. Ο αριθμός των 12.000-12.500 παρέμεινε όλα τα χρόνια, μέχρι το 2015, σταθερός και άρχισε να πέφτει την 1-1-2015 από τους 12.693 του 2014 στους 11.798 και στη συνέχεια έπεσε και άλλο το 2016 στους 9.611, αριθμός που στην 1-1-2017 τείνει να σταθεροποιηθεί. Έχουμε 9.560 κρατούμενους.

Αυτά τα λέω διότι υπάρχει μια μυθολογία, ειδικά με το νόμο Παρασκευόπουλου και μια εν μέρει διπλή εξαπάτηση. Εξαπάτηση από την πλευρά της Νέας Δημοκρατίας διότι είναι ένας εύκολος τρόπος να στοχοποιεί τον ΣΥ.ΡΙΖ.Α. απέναντι σε ένα συντηρητικό κοινό, υπερμεγεθύνοντας τις συνέπειες του νόμου Παρασκευόπουλου. Απάτη και από το ΣΥ.ΡΙΖ.Α.. διότι βρίσκει σανίδα σωτηρίας στο νόμο Παρασκευόπουλου να εξιλεωθεί για πάρα πολλά. Και δεν αναφέρομαι στα μνημόνια που δεν έσκισε μόνο, αλλά και στους τρομονόμους που δεν κατέργησε και σε πολλές εμφυλιοπολεμικές διατάξεις που δεν κατέργησε και σε όλον τον ούριο άνεμο που εξαπέλυσε στη δικαστική εξουσία, η οποία όλη τη χρονιά που πέρασε φυλακίζει και προφυλακίζει αβέρτα.

Το λέω, λοιπόν, αυτό διότι ο αριθμός των κρατουμένων έχει αρχίσει να μειώνεται, όπως κατέδειξα πριν, από 1-1-2015, πριν δηλαδή ο ΣΥΡΙΖΑ έρθει στην κυβέρνηση και πριν ψηφιστεί ο νόμος Παρασκευόπουλου, ο οποίος νόμος, το κυριότερο το οποίο προσέφερε ήταν η κατάργηση του κουκουλονόμου και η υψ' όρον παραγραφή με τον 4411/2016. Αυτό το δεύτερο είναι μια νομοθετική πρακτική που ακολουθείται για να αδειάζουν τα δικαστήρια από την περίοδο της κυβέρνησης Σημίτη και είναι το τέταρτο νομοθέτημα- τα άλλα δύο ήταν της κυβέρνησης Σαμαρά- που ακολουθήθηκε η πρακτική αυτή. Και βεβαίως τις αποφυλακίσεις, κατά περίπτωση, με έκταση του 1/5 ή του 1/10, νόμο στον οποίο έδωσε παράταση η κυβέρνηση ΣΥ.ΡΙΖ.Α. με πρόσφατο νόμο του 2017, αλλά αποκαλύφθηκε ότι εξαιρούσε από αυτόν όσους έχουν καταδικασθεί για διακεκριμένες ληστείες, ουσιαστικά δηλαδή για ληστείες τραπεζών και για ανθρωποκτονίες.

Να πω ακόμη, γιατί έχει μεγάλη σημασία κατά τη γνώμη μου, ότι στον αριθμό των 9.560 κρατουμένων,

που συνολικά καταγράφονται στις ελληνικές φυλακές την 1-1-2017, ο αριθμός των υποδίκων, των προφυλακισμένων εξακολουθεί ποσοστιαία να είναι υψηλός. Είναι πάνω από 30% των κρατουμένων οι υπόδικοι. Όσο ήταν όλα τα προηγούμενα χρόνια. Αριθμός ρεκόρ για την Ευρώπη και το κυριότερο, από μια στατιστική επεξεργασία παλαιότερη προέκυπτε ότι από όσους προφυλακίζονται ένα 10% είναι εκείνο που επιστρέφει στη φυλακή μετά την εκδίκηση της υπόθεσής του, γιατί το υπόλοιπο είτε αθώνεται είτε δικάζεται σε κάποια ποινή με αναστολή ή με εξαγορά, είτε προκύπτει ότι η κατηγορία που του αποδόθηκε, η πράξη που τέλεσε δεν αντιστοιχούσε στην κατηγορία που του αποδόθηκε, με λίγα λόγια δηλαδή προφυλακίζεται άδικα.

Και εδώ είναι ένα πρώτο βασικό ζήτημα, γιατί πριν δούμε πως περνάει ο κόσμος στη φυλακή, πρέπει να δούμε πώς παράγεται ο δικαστικός πληθυσμός και ένα 30% αυτού παράγεται αυθαίρετα, παράγεται από αυθαίρετες προφυλακίσεις στο πόδι, μετά από μια ανακριτική διαδικασία δύο ημερών που δεν έχει ασχοληθεί με τη δικογραφία ούτε ο ίδιος ανακριτής, που την έχει στήσει η αστυνομία, που ο κατηγορούμενος δεν έχει προλάβει να υπερασπιστεί τον εαυτό και όμως κάθεται στη φυλακή και 6 και 12 και 18 μήνες και σε μερικές περιπτώσεις και 30 μήνες ακόμα.

Να πω ακόμη ότι το ποσοστό των κρατουμένων, οι οποίοι είναι αλλοδαποί βρίσκεται πάντοτε ψηλά, παρά τις διακυμάνσεις του και αυτή τη στιγμή είναι στο 54%. Να πω ότι από όσους είναι καταδικασμένοι, το 60% είναι καταδικασμένοι για κακουργήματα και αυτό είναι μια άλλη σοβαρή ποιοτική μεταβολή από τα προηγούμενα χρόνια. Είναι αλήθεια ότι πλέον με διάφορους νόμους οι οποίοι είτε καθιερώνουν εναλλακτικές μορφές ποινών, είτε διευρύνουν τα είδη των ποινών τα οποία είναι δεκτικά εξαγοράς ή αναστολής, είτε εν πάση περιπτώσει καθιστούν περισσότερο επιεική την αντιμετώπιση των πλημμελημάτων, δεν υπάρχει πιά ο μεγάλος αριθμός εκείνος των κρατουμένων που είναι στη φυλακή διότι αδυνατεί να εξαγοράσει ποινή. Αυτοί, με τον ένα έναν ή με τον άλλον τρόπο, με δοσοποιήσεις, με εξαγορές, με κοινωφελή εργασία, με αναστολές που φτάνουν πια, κατά περίπτωση, και σε ποινές πέντε ετών και οι αναστολές και οι εξαγορές, δεν είναι στη φυλακή.

Ο μεγάλος αριθμός των φυλακισμένων πια, όπως ξαναείπα 60% είναι κακουργήματα, 10% είναι ισοβίτες και περίπου 23% είναι κρατούμενοι με ποινές πάνω από 15 χρόνια. Το ότι είναι αυτή η κατηγορία πλέον η μαζικότερη δύναμη των κρατουμένων, δεν πάει να πει ότι είναι δίκαιες οι ποινές που έχουν επιβληθεί ή ότι είναι η εγκληματικότητα μεγάλη κ.λ.π. Αν δεν υπήρχε ενδεχομένως το άρθρο 187 και το άρθρο 187Α του Ποινικού Κώδικα, κάποιες χιλιάδες ανθρώπων δεν θα ήταν μέσα στη φυλακή.

Εν πάση περιπτώσει, θεώρησα χρήσιμο να κάνω αυτή την εισαγωγή για ξέρουμε πάνω- κάτω για ποιο σώμα μιλάμε και να έχουμε υπόψη τι σημαίνουν αυτές οι αλλαγές του κώδικα, ποιές κατηγορίες αφορούν κ.λ.π. Για λόγους στατιστικής πληρότητας να πω ότι από τους 9.560, οι 2.034 είναι για παράβαση του νόμου περί ναρκωτικών. Έχω την πεποίθηση ότι ο αριθμός αυτός δεν καλύπτει όλο το φάσμα, διότι υπάρχουν αδικήματα που τελούνται έμμεσα για απόκτηση χρημάτων για εξεύρεση ναρκωτικών (π.χ. διάφορες ληστείες κ.λ.π.), δεν εμπίπτουν στην κατηγορία αυτή και τεχνητά πέφτει αυτός ο αριθμός σε αριθμούς χαμηλότερους από τον πραγματικό. Ότι καταγράφονται ανήλικοι 250 από τους 9.560 και γυναίκες 527.

Πάμε τώρα στο νέο σωφρονιστικό κώδικα, για να παρουσιάσω συνοπτικά το τι προβλέπει, αφού πω καταρχήν δύο πράγματα : Το ένα είναι ότι το δεύτερο είναι και από λόγους χρονικής αδυναμίας και από λόγους, ενδεχομένως, προσωπικής έλλειψης πληρότητας όσον αφορά τη γνώση όλων των πτυχών του νόμου, δε θεωρώ ότι είναι δυνατόν να κάνω μια πλήρη και αναλυτική παρουσίαση, αλλά εν πάση περιπτώσει θα το προσπαθήσω.

Κατηγοριοποιώντας τις μεταβολές που επιφέρει αυτός ο νόμος και αφού πω, πράγμα το οποίο ότι ο υπάρχων σωφρονιστικός κώδικας 2776/1999, γραμμένος από τα χέρια του Γιάννη Πανούση πριν αποκτήσει τα μυαλά που γνωρίσαμε τα τελευταία χρόνια ο ίδιος, ήταν ένα από τα πιο προοδευτικά

νομοθετήματα που υπήρχε. Αλλά πράγματι δεν εφαρμόστηκε στο σύνολό του και όχι μόνο δεν εφαρμόστηκε, αλλά μέχρι σήμερα έχει υποστεί περί τις 30 τουλάχιστον τροποποιήσεις, εκ των οποίων οι 20 είναι προς το χειρότερο.

Έρχεται λοιπόν αυτός ο σωφρονιστικός κώδικας, δεν ξέρω μετά από αίτημα τίνος, γιατί εδώ έχει μια ευθύνη η κυβέρνηση αυτή, η κυβέρνηση της πρώτης φοράς - ο θεός να την κάνει -, αριστεράς, να πει ποια κοινωνική πίεση ώθησε και ποια πολιτική ανάγκη ώθησε στο να συγκροτήσει νομοπαρασκευαστική επιτροπή και να συντάξει αυτό το οποίο, δικαίως, ονομάστηκε από τον Βασίλη ανοσιούργημα. Γιατί εδώ τίθεται ένα σοβαρό ζήτημα. Είναι μια κυβέρνηση που ήρθε στην εξουσία σε μεγάλο βαθμό, χάρη στον προσεταιρισμό των αγώνων των κρατουμένων, χάρη στη φιλολογία της για τον αγώνα των κρατουμένων, με τεράστια ποσοστά μέσα από τις φυλακές και αυτόν τον κόσμο έρχεται τώρα και τον εξαπατά, όπως εξαπάτησε και τον κόσμο που πίστεψε στις άλλες τους προσδοκίες.

Αυτός λοιπόν ο, αγνώστου κοινωνικοπολιτικής προελεύσεως, σωφρονιστικός κώδικας κατά τη γνώμη μου έχει δύο ενδιαφέρουσες κατηγορίες ρυθμίσεων. Η πρώτη είναι εκείνη η οποία, εμφανώς, επιδεινώνει και χειροτερεύει τα πράγματα. Δηλαδή τί εννοώ χειροτέρευση ;

Πρώτον διαμορφώνει θεσμικές παρακαταθήκες για την εξαίρεση κρατουμένων από το κανονικό καθεστώς κράτησης και διαμόρφωσης συνθηκών επαναφοράς των φυλακών τύπου Γ΄. Πώς ;

Με την πρόβλεψη της δυνατότητας να υπάρχει εξαιρετικό καθεστώς κράτησης,

δεύτερον με την παροχή νομοθετικής εξουσιοδότησης στον Υπουργό Δικαιοσύνης να ιδρύει συγκεκριμένα καταστήματα με διαφορετικούς όρους κράτησης από τους άλλους κρατουμένους,

τρίτον με τη δυνατότητα υπαγωγής ενός κρατούμενου που κρατείται υπό κανονικό καθεστώς, υπό την επίκληση πειθαρχικών παραπτωμάτων, άσκησης βίας στις φυλακές κ.λ.π., να εντάσσεται σε εξαιρετικό καθεστώς κράτησης.

Τα λέω συνοπτικά, αν χρειαστεί μετά θα τα πω και αναλυτικά για να προλάβω στην τοποθέτησή μου να τα πω όλα και να μην κουράσω.

Δεύτερη χειροτέρευση και πολύ σημαντική:

Η δυνατότητα περιορισμού των επισκέψεων και η εξάρτηση ακόμη και της πραγματοποίησής της από αιτιολογήσεις του τύπου ότι κατά την επίσκεψη θα επιχειρηθεί η εισαγωγή απαγορευμένων ειδών για παράδειγμα ή αντικειμένων ή ότι θα τελεστούν πειθαρχικά παραπτώματα ή αξιόποινες πράξεις. Προσέξτε, όχι αιτιολόγηση με βάση κάτι που έχει γίνει, αλλά με βάση κάτι που είναι πιθανό να γίνει. Το άκρον άωτον της αυθαιρεσίας που δε διανοήθηκε κανένας κώδικας.

Και ακόμη για τις επισκέψεις, ο κίνδυνος επαναφοράς του υαλόφρακτου για το οποίο κάναμε πολύ μεγάλο αγώνα και εγώ μέσα και από το Δικηγορικό Σύλλογο όταν ήμουν μέλος του Διοικητικού του Συμβουλίου και μέλος της επιτροπής για το σωφρονιστικό σύστημα και επειδή βλέπω μερικούς να απορούν τι είναι το υαλόφρακτο, είναι όταν ανάμεσα στον επισκέπτη και στον κρατούμενο υπάρχει ένα τζάμι, δεν υπάρχει δηλαδή σωματική επαφή, υπάρχει ομιλία από το τηλέφωνο. Το χαλασμένο πολλές φορές τηλέφωνο. Και αυτό προβλέπεται για τους συνηγόρους. Είναι καταστροφικό για την επικοινωνία του συνηγόρου με τον κρατούμενο. Δεν μπορώ να συνεργαστώ με έγγραφα κάτω από αυτές τις συνθήκες, δεν μπορώ να υπερασπίσω τον κρατούμενο. Και θα πω και από πού προέρχονται αυτές οι μεθοδεύσεις.

Επόμενο στοιχείο είναι ο **περιορισμός στις τηλεφωνικές συνομιλίες**. Δεν είναι μόνο ο κωδικός. Το κυριότερο είναι ότι καθιερώνεται ένας κλειστός αριθμός συγκεκριμένων τηλεφωνικών συνδιαλέξεων που μπορεί να πραγματοποιεί ο κάθε κρατούμενος και αυτές και μόνο επιτρέπεται να πραγματοποιεί μέσω του

κωδικού. Δηλαδή του παρέχει το δικαίωμα η φυλακή να πει πες μας πέντε αριθμούς, με αυτούς θα επικοινωνείς και τέρμα. Και αυτοί πρέπει να είναι συγγενικά σου πρόσωπα ή εν πάση περιπτώσει αύριο μπορεί να υπάρχουν και περαιτέρω περιορισμοί. Να πούμε από πού προέρχεται αυτό, διότι αυτό είναι από τα πρωτάκουστα.

Μία φορά έχει γίνει μόνο, για να δείτε από πού παίρνουνε μαθήματα. Στην προφυλάκιση των κατηγορουμένων για την υπόθεση της 17 Νοέμβρη, αρχικά δεν επιτρεπόταν κανένα τηλεφώνημα και μετά για λίγους μήνες επιτρεπόταν numerus clausus, συγκεκριμένα 7 τηλέφωνα τους είχαν επιτρέψει αν δηλώσει ο καθένας τους στη φυλακή και επιτρεπόταν να τηλεφωνούν μόνο στους 7 αυτούς αριθμούς. Ήταν τόσο αποκρουστική αυτή η ρύθμιση που, παρά την τρομοϋστερία από το πρωί μέχρι το βράδυ όλων των καναλιών, δεν μπόρεσε να αντέξει πάνω από λίγους μήνες και κατέρρευσε. Και τότε ήταν που τους άνοιξε η όρεξη και για το υαλόφρακτο. Και άρχισαν σε όλες τις φυλακές να υψώνουν τα υαλόφρακτα ανάμεσα στο δικηγόρο και στον κρατούμενο και βέβαια και ανάμεσα στον κρατούμενο και στους συγγενείς του και αυτά τώρα πάνε να τα επαναφέρουν.

Μετά, **το ζήτημα των επιστολών**. Από τη μία μεριά το περιεχόμενο δεν ελέγχεται, από την άλλη δεν τίθεται λείει περιορισμός στη αποστολή επιστολών και τηλεγραφημάτων που πραγματοποιούν τους σκοπούς του άρθρου 49 του παρόντος κώδικα, δηλαδή την ομαλή, εν πάση περιπτώσει, προσπάθεια επανένταξης του κρατουμένου.

Και ποιος το κρίνει αυτό αν δεν ανοίξει τις επιστολές ή δεν ελέγξει τον αποστολέα ή τον παραλήπτη; Άρα λοιπόν γίνεται λογοκρισία με βάση τον παραλήπτη ή τον αποστολέα; Ή ανοίγει παράθυρο - θεσμική παρακαταθήκη για να ανοίγονται οι επιστολές και να αίρεται το απόρρητο, υπό την επίκληση της δημόσιας ασφάλειας κ.λπ.;

Επόμενο ζήτημα χειροτέρευσης, τα **πειθαρχικά και τα μεροκάματα**. Αυτό είναι άλλο ένα πρωτάκουστο και εν πάση περιπτώσει και πολιτιστικά πρωτόγνωρο. Δηλαδή ξέρετε εσείς εργαζόμενο, ο οποίος για οποιοδήποτε παράπτωμα που διέπραξε κατά του εργοδότη του αν του παίρνει πίσω το μεροκάματο. Αυτό είναι και τώρα. Δηλαδή έχει κάνει ο άλλος κάποια μεροκάματα στη φυλακή, δεν τα έκανε για την ψυχή της μάνας του, αλλά για να πετύχει τον ευεργετικό υπολογισμό της ποινής, υποπίπτει σε ένα πειθαρχικό παράπτωμα και ανάλογα με την κλιμάκωσή του και το βαθμό της βαρύτητάς του, είναι δυνατό να του αφαιρείται ο ευεργετικός υπολογισμός αυτός. Όχι να του στερείται για το μέλλον, αυτό είναι άλλο, αλλά αναδρομικά να αφαιρείται από το παρελθόν το μεροκάματο, ο αριθμός των ημερομισθίων που έχει πραγματοποιήσει με σκοπό τον ευεργετικό υπολογισμό της ποινής.

Και εξίσου κατά τη γνώμη μου, την ίδια κατεύθυνση υπηρετεί και το άρθρο 65, το οποίο εξαρτά τη διαγραφή πειθαρχικών ποινών και τις ημέρες της άδειας από αξιόπαινες πράξεις και επιβράβευση κρατουμένων. Το γλείψιμο δηλαδή εδώ πέρα γίνεται παράγοντας για διαγραφή πειθαρχικών και για λήψη άδειας. Εξίσου απαράδεκτο και αυτό, κατά την άποψή μου, διότι δημιουργεί εξαιρέσεις άλλου είδους και ρήγματα, τα οποία τα καταλαβαίνετε.

Συνεχίζω. Οι ρυθμίσεις για τους κρατούμενους γονείς και τα ανήλικα παιδιά είναι χειρότερες από τις υπάρχουσες. Τις είχαμε αναπτύξει, κάποιοι από εδώ ήταν σε εκείνη την εκδήλωση που έγινε στη νομική, με αφορμή τη σύλληψη και ομηρία του παιδιού της Ρούπα με τίτλο «Γυναίκες Κρατούμενες στη Φυλακή». Και είναι χειρότερη, λοιπόν, η διάταξη η οποία καθιερώνεται διότι γενικεύει την αφαίρεση της γονικής μέριμνας από τους κρατούμενους γονείς, εφαρμόζει το άρθρο 1532 του Αστικού Κώδικα, το οποίο αυτό είναι που προβλέπει τις περιπτώσεις αφαίρεσης της γονικής μέριμνας όταν δεν γίνεται καλή άσκηση της γονικής μέριμνας, παραδίδει τη σχετική εξουσία στο δικαστήριο χωρίς να προβλέπει καν το δικαίωμα ακρόασης και αυτοπρόσωπης παράστασης του κρατούμενου γονέα για να υπερασπίσει τα δικαιώματά του και μεταβάλλει τον κανόνα, που είναι η διαμονή των παιδιών μέχρι τριών ετών με τον πατέρα ή με τη μητέρα τους που είναι κρατούμενος, σε εξαίρεση. Απαιτείται πλέον να είναι σύμφωνο με το συμφέρον του

παιδιού, κατά την κρίση του δικαστηρίου, το να μένουν στη φυλακή τα παιδιά μέχρι τριών ετών με τη μητέρα ή με τον πατέρα τους.

Και βεβαίως δεν προβλέπει τίποτα και για τις περιπτώσεις κατά τις οποίες, είτε μετά τη συμπλήρωση των τριών ετών, είτε και πριν πάνε σε κάποιο ίδρυμα αυτά τα παιδιά, το πώς θα επικοινωνούν με τον κρατούμενο γονέα τους, τη μητέρα ή τον πατέρα τους, τον οποίον έχουν αποχωριστεί κάτω από συνθήκες τουλάχιστον βίαιες. Πουθενά λοιπόν η γνώμη του κρατούμενου γονέα, πουθενά η δυνατότητα επικοινωνίας κρατούμενων γονέων με παιδιά που ζουν στα ιδρύματα, πλήρης αποξένωση γονέων κρατούμενων από τα παιδιά τους και ιδρυματοποίηση, τιμωρία για όσους κρατούμενους έχουν παιδιά.

Χειροτέρευση έχουμε και σε ό,τι αφορά τις υποδομές για τους λεγόμενους ατομικούς χώρους διαβίωσης των κρατουμένων. Εννοώ δηλαδή όσον αφορά τον απαιτούμενο χώρο από τις κτηριακές εγκαταστάσεις που προβλέπεται για τη διαβίωση των κρατουμένων. Όσο και αν φαίνεται περίεργο και δεν εφαρμοζόταν, ένα από τα πολλά που δεν εφαρμοζόταν και είπε και ο Βασίλης, προέβλεπε, προβλέπει μάλλον, το άρθρο 19 του σημερινού σωφρονιστικού κώδικα ένα χώρο 40 κυβικών μέτρων για κάθε κρατούμενο. Αυτός πέφτει στα 25 κυβικά μέτρα. Για να το πω σε τετραγωνικά μέτρα, 10 τ.μ. επί 2,5 μ. ύψος = 25 κ.μ. Πριν ήταν 40 κ.μ., χωρίς να προσδιορίζει το ύψος, ήταν μεγαλύτερος χώρος. Και από τα 35 τ.μ. ανά κρατούμενο στο 10 τ.μ. ή ακόμη και στα 7.5 τ.μ. υπό συνθήκες πίεσης. Ίσως φταίει γι' αυτό ίσως ο χάρτης πληρότητας των φυλακών που δείχνει ότι παρά τη μείωση του αριθμού των κρατουμένων, οι φυλακές είναι υπερπλήρεις, οι περισσότερες είναι πάνω από 100% και κάποιες σας τον Κορυδαλλό είναι 183% και αυτό το στατιστικό το επεξεργάζονται καλά γιατί το μήνυμά τους είναι για περισσότερες φυλακές.

Και ακόμη, ότι στην απεργία πείνας ανοίγει ο δρόμος για την υποχρεωτική σίτιση του κρατουμένου, μετά από επέμβαση του Εισαγγελέα κ.λ.π.

Και μια τελευταία θεσμική παρακαταθήκη η οποία προφανώς και διαμορφώνει όρους χειροτέρευσης είναι η δημιουργία μιας αυτοτελούς αρχής, του Γενικού Γραμματέα Αντιεγκληματικής Πολιτικής. Από Γενικές Γραμματείες υπάρχει μια πικρή εμπειρία κατά τη γνώμη μου με κορυφαία τη Γενική Γραμματεία Δημοσίων Εσόδων, που τώρα έχει πλέον μετονομαστεί σε Α.Α.Δ.Ε. και υπάγεται στην Τρόικα απευθείας, έχει αυτονομηθεί από το Υπουργείο Οικονομικών, δε θα εκπλαγώ αν αργότερα αυτός ο Γραμματέας Αντιεγκληματικής Πολιτικής, στον οποίον θα υπαχθούν οι φυλακές για να φύγει η βρώμικη δουλειά από το Υπουργείο Δικαιοσύνης, αύριο θα υπάγεται κατευθείαν στην ΕΛ.ΑΣ., στη EUROPOL, στη EUROJUSTICE κ.λ.π. και θα αυτονομηθεί. Γιατί αλλιώς δεν υπάρχει κανένας λόγος ο οποίος το καθιερώνει. Αυτή ήταν η πρώτη κατηγορία των αλλαγών που αφορούν τις χειροτερεύσεις.

Έρχομαι και στη δεύτερη που κατά τη γνώμη μου, σηματοδοτούν τις παραλείψεις. Παραλείψεις σε σχέσεις με αιτήματα που είχαν διατυπωθεί και από τους κρατούμενους και από το κίνημα συμπαράστασης και από το νομικό και δημοκρατικό κόσμο κ.λ.π.

Πρώτα απ' όλα ότι δεν υπάρχει συγκεκριμενοποίηση των κριτηρίων μεταγωγών. Οι περισσότεροι κρατούμενοι δεν είναι ικανοποιημένοι στη φυλακή που κρατούνται, δεν είναι κοντά στον τόπο διαμονής τους, θέλουν να πάνε κοντά σε αυτόν, κάνουν αιτήσεις, οι αιτήσεις αυτές εξετάζονται από μια κεντρική επιτροπή μεταγωγών, στην οποία ουδέποτε επιτρέπεται να κληθεί ο κρατούμενος ή ο δικηγόρος του για ακρόαση, συνεδριάζει μυστικά στο Υπουργείο Δικαιοσύνης και κρίνει χωρίς να υπακούει σε κάποια συγκεκριμένα νομικά κριτήρια, αλλά είναι μέσα στο εύρος του χάους της υποκειμενικής τους αυθαιρεσίας. Ένα λοιπόν ζήτημα ότι λείπει αυτή η συγκεκριμενοποίηση.

Δεύτερο ζήτημα αυτό του άρθρου 35, το οποίο, ενώ υποτίθεται ότι πάει να καθιερώσει το δικαίωμα ενημέρωσης και επικοινωνίας του κρατούμενου με το διαδίκτυο, δεν επιτρέπει την απεριόριστη πρόσβασή του στο διαδίκτυο, αλλά εκείνη που κρίνεται ότι υπηρετεί μορφωτικούς σκοπούς κ.λ.π. Αυτά τα πράγματα είναι και εκτός εποχής.

Δηλαδή είναι σαν αυτή τη στιγμή που σου έχει μια τηλεόραση μέσα στο κελί. Σου επιβάλλει ποιο κανάλι θα δεις ή ποιο δεν θα δεις; Με ποια λογική τη σημερινή ημέρα απαγορεύει σε έναν άνθρωπο να έχει ελεύθερη πρόσβαση στο διαδίκτυο, που είναι κατά τη γνώμη μου το σπουδαιότερο αγαθό που μπορεί να έχει ένας κρατούμενος, πολύ περισσότερο φυσικά από την αποβλακωτική τηλεόραση. Και όμως υπάρχει σοβαρότατος περιορισμός, διότι πρέπει να είναι συγκεκριμένες οι ιστοσελίδες που βλέπει κ.λ.π. και εγκεκριμένες από το συμβούλιο της φυλακής και τον εισαγγελέα.

Τρίτο στοιχείο παραλείψω, το ότι δεν προβλέπονται σε μια σειρά διαδικασιών στη φυλακή δικαιώματα και διευκολύνσεις κατά την άσκηση δικαιωμάτων των κρατούμενων. Δηλαδή σε πειθαρχικά συμβούλια, στις μεταγωγές, στις άδειες, στις αποφυλακίσεις. Αυτά όλα τα δικαιώματα δεν έχουν νόημα αν δεν υπάρχει: πρώτον υποχρεωτική αυτοπρόσωπη παράσταση του κρατούμενου στο δικαστήριο ή στην επιτροπή ή στο συμβούλιο μπροστά όταν το ζητάει και δεύτερον δωρεάν παράσταση δικηγόρου, διορισμένου από το δικηγορικό σύλλογο, όταν ο κρατούμενος το ζητάει. Αλλιώς τα δικαιώματα αυτά είναι κενό γράμμα. Πολύ περισσότερο και για όσους είναι ξένοι και δεν ξέρουν τη γλώσσα.

Τίποτα από αυτά δεν προβλέπεται. Επίσης θεωρώ ότι το δικαστήριο έκτισης ποινών, το οποίο καθιερώνει ο κώδικας ή εν πάση περιπτώσει λέω εγώ τα συμβούλια τα δικαστικά, που επιλαμβάνονται ζητημάτων κρατούμενων, κατά τη γνώμη μου, πρέπει να συνεδριάζουν υποχρεωτικά μέσα στο χώρο της φυλακής για να είναι δυνατή, ευχερής η αυτοπρόσωπη εμφάνιση του κρατούμενου και η άσκηση των δικαιωμάτων του. Και ας μου επιτραπεί να πω μια προσωπική μου άποψη, συναφώς, την οποία την έχω εκφράσει στο δικηγορικό σύλλογο όταν ήμουν μέλος του Δ.Σ. και την πιστεύω ακόμη, ότι αφού το σύστημα απονομής «δικαιοσύνης», αυτό το σύστημα δικαστικής εξουσίας, για να μιλάμε ορθότερα, αυτοί που γίνονται δικαστές πρέπει κατά τη διάρκεια της φοίτησής τους να εγκλείονται στις φυλακές για ένα χρονικό διάστημα και μάλιστα χωρίς να ξέρουν οι συγκαταρούμενοί τους ότι είναι υποψήφιοι δικαστές. Να υφίστανται όλα αυτά τα οποία, μετά που θα βγουν και η πρώτη τους δουλειά στα 28 τους χρόνια είναι να πουλάνε εξουσία και να κλείνουν τον κόσμο μέσα. Και άλλο τόσο να πηγαίνουν να δουλεύουν υπό συνθήκες γαλέρας, όπως οι περισσότεροι από εσάς σερβιτόροι, λατζέρηδες, το ένα το άλλο κ.λ.π., να δουν τι πάει να πει μαύρη εργασία και κακός εργοδότης κ.λ.π. και μετά να βγουν και να δικάζουν. Συγγνώμη για την παρέκκλιση.

Τρίτο σημείο στο οποίο επίσης υπάρχει σοβαρή παράλειψη του σωφρονιστικού κώδικα : Ότι δεν υπάρχει πουθενά κοινωνικός έλεγχος. Δεν υπάρχει εκπροσώπηση κοινωνικών φορέων και δικηγορικών φορέων κρατούμενων στα όργανα σωφρονιστικής πολιτικής, είτε λέγονται Κ.Ε.Μ., είτε λέγονται Κεντρικό Επιστημονικό Συμβούλιο Φυλακών που είναι για όλη την Ελλάδα, είτε είναι τοπικά συμβούλια φυλακής. Δεν υπάρχει πουθενά δηλαδή ο θεσμός της κοινωνικής εκπροσώπησης, εξακολουθεί να διατηρείται το άβατο, άλλη μια θέση μου πάγια ότι οι φυλακές πρέπει να ανοίξουν, να μπορούν δηλαδή να γίνουν επισκέψεις από δικηγόρους ή από πρόσωπα επιλογής των κρατούμενων για να ξέρει η κοινωνία τι γίνεται εκεί μέσα και κάτω από ποιες συνθήκες ζουν. Είναι ένα αίτημα το οποίο, ως μέλος της επιτροπής του δικηγορικού συλλόγου για το σωφρονιστικό σύστημα, το έθετα σε όλους τους υπουργούς δικαιοσύνης που πηγαίναμε αντιπροσωπείες και επισκέψεις. Ένας από αυτούς, ο Αν. Παπαληγούρας της Νέας Δημοκρατίας ήταν ο μόνος που είχε απαντήσει με ειλικρίνεια γιατί το απορρίπτει, είναι διότι θα δείτε τα χάλια που επικρατούν εκεί μέσα και θα βγείτε και θα τα πείτε στον κόσμο. Αυτό ήταν αλήθεια οφείλω να πω.

Και ότι δεν υπάρχει και καμία πρόβλεψη και καμία ενθάρρυνση για συλλογικές διαδικασίες μέσα στο χώρο των κρατούμενων. Όπως και να το κάνουμε είναι ένας μαζικός χώρος η φυλακή. Είδατε ότι συστήσανε, και πολύ καλά κάνανε, μια επιτροπή κρατούμενων, έβαλαν και κάποιους από εμάς σα δικηγόρους κ.λ.π., αλλά αυτό θα πρέπει να γίνεται με ένα τρόπο ο οποίος να είναι σαφές ότι είναι νόμιμος, ότι ενθαρρύνεται από το νόμο, ότι εκπρόσωποι των κρατούμενων καλούνται και λαμβάνουν μέρος, εν πάση περιπτώσει τουλάχιστον σαν παρατηρητές, υποχρεωτικά και κατά τη γνώμη μου και σαν μέλη οργάνων μέσα στις φυλακές για να μπορούν, εν πάση περιπτώσει να αποτρέπουν όσο είναι δυνατόν περισσότερο όσο είναι

δυνατόν τις αυθαιρεσίες.

Αυτά είχα να πω σε πρώτη φάση, νομίζω ότι ο χρόνος δεν επιτρέπει αναλυτικότερες προσεγγίσεις αλλά θα τις κάνουμε, αν χρειαστεί, στις δευτερολογίες. Για να έχετε μια εικόνα μεγέθους αυτός είναι ο όγκος του σωφρονιστικού κώδικα, δηλαδή μιλάμε τώρα για 150 σελίδες πράγμα και αν θα το συνεκτιμήσει κανείς με προηγούμενα, επόμενα κ.λ.π. Τα έκανα όλα αυτά χάρη και στην πολύτιμη βοήθεια της Ελένης της Σολωμάκου, της νέας ασκουμένης μου, η οποία μπαίνει έτσι στο κινηματικό προσκήνιο της δικηγορίας με όρεξη και πολύ και την ευχαριστώ πολύ. Ευχαριστώ και εσάς και τα λέμε στη συνέχεια.

Δευτερολογία:

Κατ' αρχήν για το θέμα αδειών, Εισαγγελέα και ηλεκτρονικής επιτήρησης, η αλήθεια είναι ότι δεν τα έθιξα πριν επειδή τα είχαν καλύψει οι προλαλήσαντες. Αλλά, πρώτον, είναι πολύ σημαντική χειροτέρευση η αντιστροφή του κανόνα και η μετατροπή της εξαίρεσης σε κανόνα, όσον αφορά τις άδειες. Δηλαδή, λέει το άρθρο 52 παρ. 5 του σχεδίου του νέου σωφρονιστικού κώδικα «Η χορήγηση άδειας γίνεται με ειδικά αιτιολογημένη απόφαση του αρμοδίου οργάνου». Εδώ είναι η αντιστροφή. Το τωρινό λέει ότι η απόρριψη γίνεται με αιτιολογημένη απόφαση. Δηλαδή όταν κάποιος κρατούμενος έχει την προϋπόθεση για να πάρει μια άδεια, τακτική, έκτακτη ή εκπαιδευτική, η συνδρομή των προϋποθέσεων αρκεί για να του χορηγηθεί άδεια και πρέπει να υπάρχει ιδιαίτερη αιτιολόγηση όταν απορρίπτεται η άδεια. Τώρα εδώ πέρα απαιτείται ιδιαίτερη αιτιολόγηση για τη λήψη της άδειας. Δηλαδή ο κανόνας γίνεται εξαίρεση και η εξαίρεση γίνεται κανόνας. Ένα το κρατούμενο αυτό.

Δεύτερον, η άδεια αυτή μπορεί, μεταξύ άλλων, να ανακληθεί εάν ο κρατούμενος παραβιάσει τους όρους υπό τους οποίους χορηγήθηκε ή διωχθεί για αξιόποινη πράξη τουλάχιστον σε βαθμό πλημμελήματος, δηλαδή αν βγει έξω πέντε μέρες και βρίσκει κάποιον στο δρόμο ή εξύβριση ή απειλή ή ένα ελαφρύ πλημμέλημα, είναι δυνατόν να χάσει την άδειά του. Δηλαδή για αδικήματα για τα οποία δεν θα μπορούσε να φυλακιστεί.

Λοιπόν, το επόμενο είναι αυτό με τον Εισαγγελέα, Είναι τα άρθρα 53 και 83. Στο μεν 53 στην τέταρτη παράγραφο λέει ότι «ο δικαστικός λειτουργός που προεδρεύει του συμβουλίου της φυλακής, δηλαδή ο Εισαγγελέας, σε περίπτωση μειοψηφίας του, ως προς τη χορήγηση της άδειας, μπορεί να προσφύγει εντός προθεσμίας τριών ημερών στο δικαστήριο εκτέλεσης ποινών, ως συμβούλιο, το οποίο αποφαινεται αμετάκλητα. Στην περίπτωση αυτή, η εγκριθείσα άδεια αναστέλλεται μέχρι την έκδοση της οριστικής απόφασης». Ο Εισαγγελέας δηλαδή μειοψηφεί, είναι ένα υπερόργανο, ουσιαστικά καταργεί την απόφαση του συμβουλίου της φυλακής, αφού του δίνουν την προθεσμία και αναστέλλεται η χορήγηση της άδειας μέχρι να την προσβάλλει και δεν λέει και πόσο καιρό κάνει να συνεδριάσει το δικαστήριο εκτέλεσης ποινών. Μπορεί να είναι και ένας μήνας και να έχει χάσει το διάστημα της άδειάς του και βεβαίως μέχρι να συνεδριάσει και να βγει η απόφαση αναστέλλεται.

Στο άρθρο 83 πάλι ο δικαστικός λειτουργός που αναφέρθηκε πριν, δηλαδή ο Εισαγγελέας, δικαιούται να ασκεί προσφυγή κατά των αποφάσεων του Συμβουλίου Καταστήματος Κράτησης, ενώπιον του Δικαστηρίου Έκτισης Ποινών, χωρίς να συμμετέχει στη σύνθεσή του κατά την εκδίκαση. Δηλαδή εδώ του γενικεύει την αρμοδιότητα να μπορεί να προσβάλλει οποιαδήποτε απόφαση του συμβουλίου φυλακής και να την παραπέμπει στο δικαστήριο έκτισης ποινών, που είναι ένα αμιγές δικαστήριο και να μη συμμετέχει ο ίδιος στη σύνθεσή του, αλλά δεν έχει σημασία αυτό. Σημασία έχει ότι και αυτή η διάταξη του δίνει μια υπερεξουσία, να μεταφέρει δηλαδή όλη την αρμοδιότητα για όλες τις αποφάσεις του συμβουλίου φυλακής, που μειοψηφεί, διότι όπως σωστά λέχθηκε το συμβούλιο φυλακής είναι τριμελές και είναι ο διευθυντής, ο κοινωνικός λειτουργός και ο εισαγγελέας. Όταν ο εισαγγελέας δεν συμφωνεί με τους άλλους δύο πηγαίνει την υπόθεση στο δικαστήριο για να πετύχει την κρίση που θέλει.

Ακόμη, για το βραχιολάκι ήθελα να πω ότι ήταν πάντοτε ένα λάθος από την πλευρά εκείνων που το

διεκδικούσαν και δυστυχώς στο λάθος αυτό έπεσε και αυτός ο χώρος. Δεν ήταν ποτέ μέσο ελευθερίας. Ήταν μέσο γεωεντοπισμού, ηλεκτρονικής παρακολούθησης και εισαγωγής του Big Brother. Κανένας κρατούμενος δεν απελευθερώθηκε χάρη στο βραχιολάκι, έγινε πολύ μεγάλο λάθος στους χειρισμούς και στην περίπτωση του Ρωμανού, που έκανε απεργία πείνας και αυτό το οποίο πέρασε, με την αφέλεια και μερικών βουλευτών του ΣΥ.ΡΙΖ.Α., που ήταν τότε αντιπολίτευση χειροτέρευσε και νομιμοποίησε το βραχιολάκι, αντί να οδηγήσει σε νίκη και το κατέστησε υποχρεωτικό στις εκπαιδευτικές άδειες και τώρα πάει να γίνει υποχρεωτικό και στις κανονικές άδειες. Και αφήνω το οικονομικό κόστος που είναι τεράστιο και ουσιαστικά δηλαδή κάποιος πρέπει να παίρνει και ποσοστά για να εφαρμόζεται αυτό το πράγμα. Αλλά εγώ σας λέω και δωρεάν να ήταν, αναλογιστείτε τι ανελευθερία δημιουργεί και τι δρόμους ανοίγει για να κάνει τους ελεύθερους φυλακισμένους χωρίς στολή.

(Ερώτηση)

Κατ' αρχήν για τις άδειες να πω κάτι άλλο, γιατί μου διέφυγε πριν να σχολιάσω μια άλλη διατύπωση εδώ πέρα, που δεν τη σχολίασε και κανένας άλλος. Φυσικό είναι, είναι τεράστιο το νομοθέτημα. Στο άρθρο 52 παρ. 4 λέει το εξής κατά τη γνώμη μου απίθανο : «Μόνη η ιδιότητα του αλλοδαπού, του αστέγου ή του στερούμενου οικογενείας δεν αποκλείει τη χορήγηση άδειας». Προσέξτε τώρα τι λέει εδώ πέρα.

Από πού και ως πού η ιδιότητα του αλλοδαπού ή του άστεγου ή του στερούμενου οικογένειας, θα ήταν δυνατόν να αποκλείει τη χορήγηση άδειας ;

Πώς ξεφυτρώνει αυτή εδώ πέρα η δήθεν ευαίσθητη ρύθμιση, που λέει «μόνη η ιδιότητα δεν αποκλείει...».

Λέει κανένας νόμος πουθενά ή κάποια φιλοσοφία δικαίου που δεν ξέρω, γι' αυτό λέω από πού έρχεται αυτό το πράγμα; Ότι ένας άστεγος, ή ένας αλλοδαπός ή ένας που δεν έχει οικογένεια, πρέπει να μην παίρνει άδεια; Ωστε να μας κάνει και χάρη δηλαδή ότι μόνη η ιδιότητα του αυτού κ.λ.π. δεν την αποκλείει; Και είναι η ίδια παράγραφος βέβαια που λέει «ειδικοί περιοριστικοί όροι μπορούν να τεθούν στις παραπάνω κατηγορίες... μέσω του συστήματος ηλεκτρονικής επιτήρησης». Αμέσως αμέσως, δηλαδή εδώ πέρα Απομονώνει μια κατηγορία ευάλωτη κοινωνικά και την πετάει στο βραχιολάκι.

Και η επόμενη διάταξη είναι αυτή που έλεγα για την αιτιολογημένη χορήγηση άδειας. Λοιπόν, αυτό το οποίο προβλέπει είναι ότι οι τακτικές άδειες χορηγούνται, αν ο κατάδικος έχει εκτίσει το 1/5 της ποινής, χωρίς ευεργετικό υπολογισμό και σε περίπτωση ισόβιας κάθειρξης τα 8 έτη. Εάν έχει πολλές ποινές κατά συρροή, λαμβάνεται υπόψη το άθροισμα των ποινών. Και ακόμη με μια εκκρεμή ποινική διαδικασία για κακούργημα εναντίον του και μετά πάμε τώρα και στα αόριστα κριτήρια. «Αν εκτιμάται ότι δεν συντρέχει κίνδυνος τελέσεως νέων εγκλημάτων κατά τη διάρκεια της αδείας», αυτό σηκώνει πολύ νερό. Με ποια κριτήρια εκτιμάται ή όχι ότι μπορεί να τελέσει νέα εγκλήματα και λέει νέα εγκλήματα, όχι νέα κακούργηματα που είναι στενότερος ο ορισμός, γιατί έγκλημα είναι και το πταίσμα.

Παράγραφος 4. «Εάν συντρέχουν λόγοι που δικαιολογούν την προσδοκία ότι δεν υπάρχει κίνδυνος φυγής», εδώ προσέξτε πώς το θέτει, γιατί έχει και η διατύπωση σημασία. Λέει «οι τακτικές άδειες χορηγούνται εφόσον 1..2 3...4.... συντρέχουν λόγοι που δικαιολογούν την προσδοκία ότι δεν υπάρχει κίνδυνος φυγής». Άρα δηλαδή θα πρέπει να αιτιολογηθεί, σύμφωνα με αυτό που είπαμε παραπάνω, πολύ συγκεκριμένα, ότι δεν υπάρχει κίνδυνος φυγής. Μέχρι τώρα η υποχρέωση αιτιολόγησης ήταν αντίθετη.

Έπρεπε να αιτιολογηθεί ότι υπάρχει κίνδυνος φυγής και γι' αυτό κάποιος να μην πάρει άδεια, τώρα πρέπει να πάρει την ευθύνη με λίγα λόγια ο διευθυντής, ο κοινωνικός λειτουργός κ.λ.π. και να πει ότι, ναι, θεωρώ ότι αυτός δεν κινδυνεύει να φύγει και αν τους περάσει από τον Εισαγγελέα που θα μειωρηθήσει και δεν θα το κάνει.

Αλλά δεν φτάνουν αυτά μόνο. Λέει ότι «για να διαπιστωθεί στη συνέχεια αν συντρέχουν οι προϋποθέσεις των προτάσεων 3 και 4, συνεκτιμώνται ιδίως η προσωπικότητα του κατάδικου και η εν γένει συμπεριφορά

του κατά τη διάρκεια κράτησης» Προσέξτε τώρα πόσο αόριστα το θέτει. Δεν λέει, για παράδειγμα, η μη τέλεση πειθαρχικών παραπτωμάτων. Λέει «η προσωπικότητα και η εν γένει συμπεριφορά», όπως αξιολογείται από τη συμμετοχή του σε κάθε είδους οργανωμένες δραστηριότητες και προγράμματα δημιουργικής απασχόλησης του χρόνου κράτησης, το οποίο, εν πάση περιπτώσει, ξέρετε μπορεί να έχει και θετικό και αρνητικό πρόσημο. Μπορεί να συμμετέχει σε οργανωμένες δραστηριότητες που είναι συλλογικές διαδικασίες κρατουμένων και αυτό να αξιολογείται αρνητικά και κινητοποιήσεις, μπορεί και να συμμετέχει και σε γλύφτικες εκδηλώσεις και δραστηριότητες και από αυτό να παίρνει πόντους για να πάρει την άδεια.

«Να μην έχει τελέσει αδικήματα πειθαρχικά, η ατομική, επαγγελματική και κοινωνική κατάσταση του ιδίου και της οικογένειάς του», αυτό συνδέεται με αυτό που έλεγα πριν για τους άστεγους και τους στερούμενους οικογένειας κ.λ.π. Διότι πάλι δεν μπορώ να καταλάβω σε τι εξαρτάται η κατάσταση της οικογένειάς του και η επαγγελματική και ατομική του κατάσταση από το αν θα πάρει ή δεν θα πάρει άδεια, που είναι ένα στοιχειώδες δικαίωμα. Μπορεί να εξαρτηθεί από αυτό αν θα πάρει μεγαλύτερη άδεια, 1-2 μέρες που υπάρχει αυτό το περιθώριο ή να πάρει καθόλου ή να μην πάρει.

«Η ωφέλεια που μπορεί να έχει για την προσωπικότητα του κατηγορουμένου και για τη μελλοντική του εξέλιξη». Λες και θα ήταν δυνατόν, μια άδεια που είναι μια ανάσα ελευθερίας, να μην έχει ωφέλεια για την προσωπικότητα του κατηγορουμένου, αλλά να έχει ωφέλεια το να μείνει στη φυλακή και να μην πάρει άδεια.

Και βεβαίως, προσέξτε και το κερασάκι στη τούρτα. «Η ύπαρξη μιας ή περισσότερων καταδικαστικών αποφάσεων για έγκλημα βίας ή για έγκλημα κατά της γενετήσιας ελευθερίας και οικονομικής εκμετάλλευσης της γενετήσιας ζωής, όταν η ποινή που έχει επιβληθεί και εκτίεται για ομοειδές είναι ισόβια κάθειρξη ή πρόσκαιρη κάθειρξη τουλάχιστον 15 ετών». Αυτός ο περιορισμός αφορά τουλάχιστον το 30% των σημερινών κρατουμένων. Διότι όπως είπα πριν, το 22-23% έχει πρόσκαιρη κάθειρξη πάνω από 15 χρόνια και το 10% είναι ισοβίτες. Αυτοί όλοι αμέσως- αμέσως λοιπόν μπορούν να εξαιρούνται από την άδεια. Και από εκεί και πέρα είναι τα άλλα με τον Εισαγγελέα που λέγαμε πριν, μπορεί να προσβάλει τις αποφάσεις κ.λ.π.

Κατά συνέπεια, αυτά είναι τα κριτήρια για τις άδειες. Εγώ δεν βλέπω σε τίποτα να καλυτερεύει, δεν το λέω από αντιπολιτευτική διάθεση απέναντι στο ΣΥ.ΡΙΖ.Α. Καλός ήταν ο σωφρονιστικός κώδικας που είχαμε και αν εφαρμοζόταν θα ήταν καλύτερος ακόμη. Αυτά.

Να συμπληρώσω κάτι Σπύρο σε αυτό; Ο Μαζιώτης και η Ρούπα, πράγματι, για την απεργία πείνας που κάνουν έχουν γράψει ένα κείμενο, το οποίο το έχω δει indymedia και θέτουν πολλά ζητήματα για το νέο σωφρονιστικό κώδικα, αρκετά από τα οποία θίχτηκαν και εδώ, με κυριότερο βεβαίως την έμμεση επαναφορά των φυλακών τύπου Γ΄.

Εγώ θα σταθώ μόνο στο θέμα του επισκεπτηρίου για να δείτε πώς ένα στοιχειώδες, τριτεύον και ενδεχομένως αυτονόητο δικαίωμα, είναι δυνατόν να καταστρατηγείται. Τί λέει ο κώδικας εδώ πέρα; Ο κώδικας λέει «κάθε κρατούμενος δικαιούται να δέχεται τουλάχιστον δύο φορές την εβδομάδα επισκέψεις κ.λ.π. συζύγου ή συγγενούς.., διάρκειας το λιγότερο μιας ώρας - άρα δηλαδή και δύο ώρες και τρεις-, εφόσον ο αριθμός των εγγεγραμμένων επισκεπτών το επιτρέπει. Διαφορετικά η ελάχιστη διάρκεια των επισκέψεων μπορεί να περιορίζεται στη μισή ώρα». Δηλαδή, αμέσως-αμέσως η μία ώρα και πλέον γίνεται μισή. Είναι η πρώτη φορά που σωφρονιστικός κώδικας καθορίζει διάρκεια άδειας. Σε αυτό υπάρχει ένα επιχείρημα, που φαντάζομαι ότι θα το διατυπώσουν από το Υπουργείο, ότι για να μην αυθαιρετεί κάθε φυλακή και κάνει διαφορετικό κανονισμό και η μία λέει μισή ώρα και η άλλη λέει ένα τέταρτο, γι' αυτό εμείς εδώ πέρα βάλαμε ένα γενικό κανόνα.

Ο οποίος γενικός κανόνας βέβαια, ήδη βλέπουμε πώς στην περίπτωση του Μαζιώτη, που δεν είναι ένας είναι 500, σου λέει ο άλλος το εξής: Αυτός που έχει δύο φορές την εβδομάδα να κάνει μισή ώρα -μία. Εγώ

που έχω μια φορά το μήνα και έρχεται η μάνα μου από Τρίκαλα ή διασχίζει όλη την Ελλάδα κ.λ.π. δε δικαιούμαι να κατανείμω αυτό το χρόνο διάρκειας του επισκεπτηρίου σε μια φορά και να κάνω δύο ώρες. Και να έρθει ας πούμε από την άλλη άκρη της χώρας, αλλά να κάτσει δύο ώρες; Λοιπόν, ούτε αυτό. Όχι δεν ικανοποιείται, ούτε καν προβλέπεται από τον κώδικα. Δεν προβλέπεται, δηλαδή θα απαντήσει η φυλακή ότι δεν μπορώ γιατί ο αριθμός εγγεγραμμένων επισκεπτών δεν το επιτρέπει και θα είναι και νόμιμη η φυλακή με αυτόν τον κώδικα. Γιατί ακόμη και το στοιχειωδέστερο αυτό το πράγμα δεν προβλέπεται. Αυτό.